

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol.10, No.1, 2015, pp.513-522

OJED

An Online Journal
of Education
<http://www.edu.chula.ac.th/ojed>

ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถ
ในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล

EFFECTS OF ORGANIZING EXPERIENCES IN LANGUAGE ARTS BY USING ART
INTERGRATION ON NARRATIVE ABILITY OF KINDERGARTENERS

นางสาวดวงพร สัตนันท์ *

Dunngporn sattanan

ผศ.ดร.วรวรรณ เหมชะญาติ **

ASST. PROF. WORAWAN HAMCHAYART, Ph.D

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลที่มีองค์ประกอบในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2557 โรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 60 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 30 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 30 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ ใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 12 สัปดาห์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบวัดความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัยพบว่า 1) หลังการทดลอง เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์สูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) หลังการทดลอง เด็กกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

* นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: synap_87@hotmail.com

** อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

ISSN1905-4491

Abstract

The proposes of the research were to 1) study effects of organizing experiences in language arts using arts integration on narrative ability of kindergarten in 4 aspects: setting, initiating event, conclusion and sequence 2) study effect of organizing experiences in language arts using arts integration on narrative ability between experimental group and control group. The samples were 60 kindergarteners at the age of five to six years in Anuban Roi-Et school. The samples were divided into two group; 30 children for the experimental group and 30 children for the control group. The experimental group used the organizing experiences in language arts by using arts integration; whereas the control group used the conventional organizing experiences in language arts. The research duration was 12 weeks. The data collection was through the test of narrative ability of kindergarteners. The data from the test of narrative ability of kindergarteners was statistically analyzed by using arithmetic mean, standard deviation and t-test. The research finding were as follows: 1) After the experiment, the experimental group had the narrative ability mean scores higher than those of before at .01 level of significance. 2) After the experiment, the experimental group had the narrative ability mean scores higher than that of control group at .01 level of significance.

คำสำคัญ: การจัดประสบการณ์ทางภาษา/ ศิลปะแบบบูรณาการ / ความสามารถในการพูดเล่าเรื่อง/ เด็กอนุบาล

KEYWORDS: LANGUAGE ART/ ARTS INTEGRATION / NARRATIVE ABILITY / KINDERGARTENERS

บทนำ

เป้าหมายการศึกษาของชาติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม 2545 มาตรา 23 ได้กำหนดให้เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมในข้อ 4 ระบุเกี่ยวกับความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์ และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยให้ถูกต้องและหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กำหนดจุดมุ่งหมายพัฒนาเด็กให้มีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย มีมาตรฐานและลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปีระบุให้เด็กสามารถใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาในการใช้ภาษา ได้แก่ การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นด้วยประสบการณ์ของตนเองหรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์และความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษรเขียนเหมือนสัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง การอ่านในหลายรูปแบบผ่านประสบการณ์ที่มีความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากนิทานหรือเรื่องราวที่สนใจ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2552) ได้รายงานผลการประเมินพัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2551 ในภาพรวมเมื่อพิจารณาประเภทของโรงเรียน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบมีร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการด้านสติปัญญาเพียงร้อยละ 67.24 ซึ่งเป็นด้านที่มีนักเรียนมีพัฒนาการต่ำที่สุด และระดับพัฒนาการตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 พบว่า นักเรียนในโรงเรียนศูนย์เด็กปฐมวัยต้นแบบ มีร้อยละนักเรียนตามระดับพัฒนาการในมาตรฐานที่ 9 ใช้ภาษา

สื่อสารเหมาะสมกับวัย สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจเพียงร้อยละ 73.57 และฟังแล้วนำมาพูด ถ่ายทอดเป็นเรื่องเป็นราวได้เพียงร้อยละ 71.63 และในมาตรฐานที่ 11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพียงร้อยละ 76.41

ปัญหาดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนภาษาสำหรับเด็กวัยอนุบาล ซึ่งการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาสามารถทำได้หลายวิธีตามแนวทางการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยครูสามารถจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยบูรณาการกับศาสตร์อื่นๆ เพื่อพัฒนาเด็กอย่างเป็นองค์รวม (มานพ ถนอมศรี, 2542) แนวคิดอาริสโตเติลนักปรัชญาชาวกรีกเมื่อ 2,000 ปีก่อน ได้ให้ความสำคัญของการสร้างความเจริญของสมองสมองโดยใช้กระบวนการทางศิลปะประเภทต่างๆ ซึ่งมีคุณสมบัติพิเศษในการกระตุ้นความคิดและจินตนาการให้แก่เด็กๆ ไม่ว่าจะเป็นภาพวาด การประดิษฐ์สร้างสรรค์ การเสริมแต่ง ดนตรี ขับร้องและเล่านิทาน Jensen (2001) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนภาษาโดยใช้ศิลปะว่า ศิลปะส่งเสริมและช่วยกระตุ้นการเรียนรู้โดยบูรณาการให้เข้ากับการเรียนรู้ด้วยประสาทสัมผัส พัฒนาการทางสติปัญญาและอารมณ์ของเด็ก (Amstrong, 2003) ศิลปะสามารถส่งเสริมทักษะทางภาษาในด้าน การอ่าน การเขียน การพูด และการฟัง (Jacobs, 1997) ศิลปะจะทำให้การเรียนรู้ภาษามีความหมายภายใต้บริบทที่ผสมผสานศิลปะ ศิลปะจะช่วยเพิ่มโอกาสในการออกแบบการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติมากขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัย (Filipenko, 2006) ที่ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะ กิจกรรมการเล่น ที่ส่งเสริมความสามารถในการเล่าเรื่องอย่างสร้างสรรค์ของเด็กอนุบาลโดยเล่าเรื่องผ่านงานทัศนศิลป์ ได้แก่ การวาดภาพ การระบายสี และผลงานสามมิติ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะ และการสอนภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นสามารถช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาของเด็กได้

ศิลปะแบบบูรณาการเป็นการผสมผสานของหลักสูตรระหว่างศิลปะกับศาสตร์ทางด้านต่างๆ เช่น คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภาษา เป็นต้น โดยการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติผ่านศิลปะรูปแบบต่างๆ ได้แก่ ทัศนศิลป์ ดนตรี การเคลื่อนไหว และการละคร (Eisner, 2002) สอดคล้องกับ Rabkin and Redmond (2004) กล่าวถึงกิจกรรมศิลปะแบบบูรณาการว่าเป็นวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสืบสอบ และสังเกตผ่านภาษาสัญลักษณ์ เนื้อหาสาระ และประสบการณ์ในชีวิต รวมไปถึงการถ่ายทอดและการสื่อความหมาย ศิลปะแบบบูรณาการส่งเสริมวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลายของเนื้อหาและการคิดอย่างมีวิจารณญาณเกี่ยวกับข้อมูลใหม่ ช่วยส่งเสริมความสามารถทางสติปัญญาให้สูงขึ้น เพราะเมื่อเด็กมีปฏิสัมพันธ์กับศิลปะในห้องเรียน กิจกรรมที่หลากหลายช่วยให้เด็กมีความสนใจ และส่งเสริมการแสดงออกทางวิชาการให้สูงขึ้น ข้อมูลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ โดยได้นำหลักการสอนภาษาของ Handcock (2007) และหลักการของศิลปะแบบบูรณาการ Cornett (2003) มาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการพูดเล่าเรื่องในด้านโครงสร้างของเรื่อง ได้แก่ ฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ของเด็กอนุบาลในระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์

2. เพื่อเปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นในงานวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กอนุบาล การจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ พัฒนาการทางศิลปะของเด็กอนุบาล บทบาทของครู และผู้เกี่ยวข้อง ขอบข่ายสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ทางภาษาในระดับอนุบาล รวมไปถึงการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล ตลอดจนศึกษา สภาพการจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็กอนุบาล ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด ด้วยการสังเกตและสนทนากับครูผู้สอนในเรื่องการจัดประสบการณ์ การจัดสภาพแวดล้อม บทบาทครูและเด็ก ตลอดจนสื่ออุปกรณ์ในชั้นเรียน

2. การกำหนดประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากรคือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เขต 1 จำนวน 15 โรงเรียน

1.2 ตัวอย่างประชากร คือ เด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด จำนวน 60 คน

ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยกำหนดเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่ใช้แนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

2) เป็นโรงเรียนศูนย์ปฐมวัยต้นแบบ มีการจัดประสบการณ์โดยสอดแทรกการเรียนรู้ภาษา

3) เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหาร และครูให้ ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนจบ

ผู้วิจัยพบว่ามีโรงเรียนที่ตรงตามเงื่อนไขจำนวน 1 โรงเรียน คือโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด

ผู้วิจัยดำเนินการสุ่มห้องเรียนด้วยการจับฉลากเพื่อกำหนด กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ได้ห้องอนุบาลปีที่ 2/9 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และห้องอนุบาลปีที่ 2/8 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มควบคุม รวมทั้งสิ้น 60 คน หลังจากได้กลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กเป็นรายบุคคล คนละ 10 นาที แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าสถิติที่ แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) เพื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของทั้งสองกลุ่ม พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องก่อนการทดลองของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

3. การจัดทำแผนการจัดประสบการณ์

ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาของเด็กอนุบาลมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 2546 คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของ กรมวิชาการ สาระการเรียนรู้ทางภาษา ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ข้อมูลจากเอกสาร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎี หลักการ สาระ การเรียนรู้ทางภาษา การจัดประสบการณ์ทางภาษาสำหรับเด็ก ปฐมวัย ศิลปะแบบบูรณาการ รวมไปถึงศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ของโรงเรียนในสังกัด

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสาระทางภาษาจากหลักสูตรแล้วนำมาเรียงลำดับความยากง่ายของเนื้อหาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ของ กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

3.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษา จำนวน 80 แผน ประกอบด้วย แผนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มทดลอง จำนวน 40 แผน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การเชื่อมโยงประสบการณ์ การนำเสนอความรู้ การสรุป และการประเมินผล มีผู้วิจัยเป็นผู้สอน และแผนการจัดประสบการณ์ของกลุ่มควบคุม จำนวน 40 แผน 3 ขั้นตอน ได้แก่ การนำเสนอ การสอน และการสรุป มีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน โดยทั้งสองแผนจัดในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ช่วงเวลา 9.00-10.00 น.

4. การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ซึ่งดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพตามขั้นตอนดังนี้

4.1 กำหนดโครงสร้างของแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล โดยพิจารณาน้ำหนักความสำคัญของเนื้อหาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ ด้านฉากของเรื่อง จำนวน 3 ข้อ ด้านปัญหาของเรื่อง จำนวน 2 ข้อ และด้านผลสรุปของเรื่อง จำนวน 3 ข้อ และด้านการลำดับเหตุการณ์ จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน รวม 30 คะแนน

4.2 สร้างแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบวัดเชิงปฏิบัติการ เป็นข้อคำถามหรือคำสั่ง โดยครูเป็นผู้ถามเด็กเป็นรายบุคคล และให้เด็กแสดงความสามารถในการเล่าเรื่องใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และด้านการเรียงลำดับเหตุการณ์ โดยให้เด็กตอบคำถามประกอบสื่อที่ผู้วิจัยจัดเตรียมไว้

4.3 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีรายละเอียดในการดำเนินการ ตามขั้นตอนต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของคำสั่งหรือข้อกำหนด สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เกณฑ์การให้คะแนน และรูปแบบการบันทึกคะแนน ซึ่งผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาพบว่า แบบวัดความสามารถทางคณิตศาสตร์ของเด็กอนุบาลมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 โดยค่าความตรงเชิงเนื้อหาที่อยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้นั้นต้องมีค่ามากกว่า 0.50 ขึ้นไป

2) ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบวัดตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยนำแบบวัดและแผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ จำนวน 1 แผน ไปใช้กับเด็กอนุบาลชั้นปีที่ 2 โรงเรียนเมืองร้อยเอ็ด ซึ่งไม่ใช่ตัวอย่างประชากร แต่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับตัวอย่างประชากร จำนวน 20 คน เพื่อทดลองนำร่องในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ จากการทดลองใช้ พบว่า ผู้วิจัยสามารถดำเนินการวัดตามสถานการณ์ที่ผู้วิจัยกำหนดในแบบวัดความสามารถ ในการเล่าเรื่องที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้อย่างราบรื่น และในการทดลองนำร่องแผนการจัดประสบการณ์นั้น กิจกรรม สื่ออุปกรณ์ ที่ใช้มีความเหมาะสม แต่ภาษาที่ใช้มีความยากเกินไปสำหรับเด็ก และในบางกิจกรรมยังไม่เหมาะสมเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงนำไปปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง เพื่อให้ได้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะ แบบบูรณาการฉบับสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้จริง

3) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลมาวิเคราะห์หาค่าระดับความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบวัด พบว่ามีค่าระดับความยากระหว่าง 0.4 - 0.75 และค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.4 - 0.70 ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยค่าระดับความยากที่ยอมรับได้นั้นกำหนดเกณฑ์ที่

ระหว่าง 0.20 - 0.80 และกำหนดเกณฑ์ ค่าอำนาจจำแนกที่ระหว่าง 0.20 - 1.00 (ล้วน สายยศ และ อังคนา สายยศ, 2540)

4) ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาล มาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้วิธีทดสอบซ้ำ เว้นระยะเวลาในการทดสอบครั้งที่ 2 ห่างจากการทดสอบครั้งที่ 1 เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 9.30 - 10.30 น. จากนั้นคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach พบว่า แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาลมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาเท่ากับ 0.84 ซึ่งจัดว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ใช้ได้ โดยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาที่ยอมรับได้นั้นกำหนดเกณฑ์ที่ 0.60 ขึ้นไป (บุญธรรม กิจปริดาภิรุต, 2540) จึงได้แบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาลฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้กับตัวอย่างประชากร

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ผู้วิจัยดำเนินการยื่นเอกสารคำร้องขอจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1 จากนั้นจึงนำจดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัยถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลร้อยเอ็ด และเข้าพบครูหัวหน้าสายชั้นระดับอนุบาล รวมถึงครูประจำชั้นอนุบาลปีที่ 2 เพื่อชี้แจงรายละเอียด ในการดำเนินการวิจัย

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาล โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วยก่อนการทดลอง การทดลอง และหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังนี้

1) ก่อนการทดลอง

ผู้วิจัยนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาล มาดำเนินการวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมเป็นรายบุคคล ก่อนการทดลอง (pre-test) โดยใช้ระยะเวลา 1 สัปดาห์ ในช่วงเวลา 9.00 - 10.30 น.

2) การทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างการทดลองทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นระยะเวลา 10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ช่วงเดือนมิถุนายน- กันยายน ในช่วงกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ระยะเวลา 9.00 น.- 10.00 น. กลุ่มทดลองใช้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ โดยมีผู้วิจัยเป็นผู้สอน กลุ่มควบคุมใช้แผนการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ โดยมีครูประจำชั้นเป็นผู้สอน

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1) ผู้วิจัยดำเนินการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้น

2) ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้จากแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อทดสอบว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการส่งผลให้ความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กก่อนนุบาลใน 4 ด้านได้แก่ ฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และด้านการลำดับเหตุการณ์สูงขึ้นหรือไม่ และ

เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติหรือไม่

3) ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

1. ผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการพูดเล่าเรื่องสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นหมายถึง ภายหลังการทดลอง เด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะด้านฉากของเรื่องสูงขึ้นกว่าเดิม

2. เปรียบเทียบผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการและการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลในด้านฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ พบว่า หลังการทดลองกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นั่นหมายถึง ภายหลังการทดลองเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีความสามารถในการเล่าเรื่อง โดยเฉพาะด้านฉากของเรื่องสูงกว่าเด็กอนุบาลที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบปกติ

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ ที่มีต่อความสามารถในการพูดเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล แสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นสามารถส่งเสริมความสามารถในการเล่าเรื่องใน 4 ด้าน ได้แก่ ฉากของเรื่อง ปัญหาของเรื่อง ผลสรุปของเรื่อง และการลำดับเหตุการณ์ให้สูงขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้อภิปรายลักษณะสำคัญของการจัดประสบการณ์ในประเด็น ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบ บูรณาการ พบว่า กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถในการเล่าเรื่องใน 4 ด้านสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลอง 22.63 และหลังการทดลอง 26.47 คะแนน ซึ่งแสดงถึงประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมีปัจจัยสนับสนุน ดังนี้

1.1 กระบวนการจัดประสบการณ์บูรณาการทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ขั้นที่ 1 การเชื่อมโยงประสบการณ์ เป็นการดึงความรู้และประสบการณ์เดิมของเด็ก เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ในขั้นการเชื่อมโยงประสบการณ์นี้เด็กจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยการตั้งคำถาม สนทนา และรับฟังความคิดเห็นและประสบการณ์ของผู้อื่น และได้รับประสบการณ์ทางศิลปะที่หลากหลาย มีความสอดคล้องกับสาระทางภาษา สอดคล้องกับ Mcdonald and Fiffer (2006) ที่กล่าวว่า ครูผู้สอนสามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้จากกิจกรรมศิลปะ ดังนี้ กิจกรรมดนตรีช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้และปฏิบัติได้ สามารถร้องเพลง เล่นเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ การแสดงความสามารถทางด้านดนตรี การแต่งบทเพลง หรือการอ่านตัวโน้ต เด็กฟังเพลงอย่างเข้าใจ ส่งผลให้สามารถอธิบายเนื้อหาของเพลง

ได้ เข้าใจเนื้อหาของเพลงและบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ มีความเข้าใจในเนื้อหา และภาษาพูด ทัศนศิลป์เกิดจากความพอใจ สนใจ จากสิ่งที่เด็กได้เรียนรู้จากการมองเห็น สามารถสร้างความหมายในด้านต่างๆจากการมอง การร่วมแบ่งปันความคิดจากสิ่งที่ได้สร้างขึ้น การเคลื่อนไหวเป็นรูปแบบการเรียนรู้หนึ่งของเด็ก การเคลื่อนไหวจะช่วยสร้างการเรียนรู้อย่างเป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของสมอง กระบวนการคิด และการละครทำให้เด็กได้เรียนรู้การแสดง บทละคร การถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก รวมถึงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาตลอดจนรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองและเพื่อน

ขั้นที่ 2 การนำเสนอความรู้ เป็นการถ่ายทอดความรู้ผ่านนิทานโดยครูเป็นผู้เล่านิทาน ประกอบสื่อให้เด็กฟัง สอดคล้องกับ Mcdonald and Fifer (2006) ที่กล่าวว่า ครูอาจสอนโดยใช้ประสบการณ์หรือตัวอย่างที่เคยรู้มา เช่น เพลง หนังสือ ตำราเรียน นิทาน และบทกลอน นำมาใช้ เพื่อที่ครูและเด็กสามารถแบ่งปันและร่วมกันสร้างบทเรียนไปพร้อมกัน และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษาแบบธรรมชาติว่า ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ จัดให้เด็กมีโอกาสดูและเขียน ครูเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้ในการใช้ภาษาในลักษณะต่างๆ ทั้งในลักษณะของการสาธิตกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรู้หนังสือ เช่นการอ่านหนังสือให้เด็กฟังทุกวัน ครูเป็นผู้จัดการและช่วยเหลือให้เด็กเกิดการเรียนรู้ และครูเป็นผู้ประเมินพัฒนาการ

ขั้นที่ 3 การสรุป เป็นการให้เด็กทำงานศิลปะสะท้อนในรูปแบบการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นการให้เด็กลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า การสร้างความรู้โดยการค้นพบด้วย ตนเองนั้นเป็นการค้นพบที่นำมาสู่ความเข้าใจ ซึ่งจะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างสรรค์ เนื่องจากศิลปะนั้นเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้สำรวจ ค้นพบ และได้ทดลองกับสื่ออุปกรณ์ทางศิลปะ

ขั้นที่ 4 ประเมินผล เป็นการประเมินผลโดยครูผู้สอนร่วมกับผู้ชำนาญทางศิลปะโดยประเมินตามสภาพจริงมุ่งเน้นความงาม สอดคล้องกับ Mcdonald and Fifer (2006) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูศิลปะในการสอนภาษาว่า ครูผู้สอนควรขอความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะหรือแลกเปลี่ยนแหล่งข้อมูลใหม่กับ เพื่อนครู ในด้านข้อมูลที่เกี่ยวข้องระหว่างความรู้ศิลปะกับความสามารถด้านภาษาเพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น และ Hartzler (อ้างถึงใน Mcdonald and Fifer, 2006) ที่กล่าวว่าครูผู้สอนจะทำหน้าที่ในการวางแผนการสอนและการบูรณาการและเข้าร่วมกับผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ เพื่อให้เกิดมาตรฐานทั้งทางวิชาการและศิลปะ

1.2 บทบาทครูในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

ในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการนั้นครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ส่งผลให้การจัดประสบการณ์โดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นสอดคล้องกับ Cornett (2003) ที่กล่าวถึงบทบาทของครูในการสอนโดยบูรณาการศิลปะ ดังนี้

1) การสอนด้วยศิลปะจากคำถามปลายเปิด เพื่อส่งเสริมการสนทนาของเด็ก และนำศิลปะในชีวิตประจำวันมาอภิปราย เช่น การอภิปรายภาพพิมพ์ศิลปะของศิลปิน

2) การสอนเกี่ยวกับศิลปะ เกิดขึ้นเมื่อครูมีโอกาสร่วมวางแผนงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะ ได้แก่ การวางแผนเนื้อหาหน่วยการเรียนรู้ การสอนเนื้อหาศิลปะ ซึ่งอยู่ในกิจกรรมดนตรี ทัศนศิลป์ การเคลื่อนไหว และศิลปะจากประวัติศาสตร์รวมทั้งวัฒนธรรม โดยครูจะเริ่มต้นด้วยความท้าทายพอสมควรในการวางแผนทางสำหรับเด็ก อาจทำได้โดยเล่นเครื่องดนตรีและให้เด็กร่วมร้องเพลง

3) การสอนผ่านศิลปะ เป็นศิลปะแบบบูรณาการที่สมบูรณ์ สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่สอน โดยครูใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผล

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาผลของการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการที่มีต่อความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาล ผู้วิจัยได้แบ่งประเด็นในการให้ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ

1.1 ครูผู้สอนหรือผู้ที่มีความสนใจที่จะนำการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการ และนำแบบวัดความสามารถในการเล่าเรื่องของเด็กอนุบาลไปใช้ ควรศึกษาและทำความเข้าใจถึงเนื้อหาโดยละเอียดเพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับเด็กมากที่สุด

1.2 ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อมโดยใช้สื่อศิลปะในรูปแบบที่หลากหลาย มีความงามและสอดคล้องกับเนื้อหาที่สอน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อการเรียนรู้และการทำกิจกรรม

1.3 ครูผู้สอนควรจัดเตรียมสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและวัยของเด็ก จัดวางสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์ไว้ให้เหมาะสมแก่การใช้งานและมีจำนวนเพียงพอ มุ่งเน้นวัสดุที่เป็นธรรมชาติและวัสดุที่มีในท้องถิ่น

1.4 ครูผู้สอนควรศึกษาความรู้ทางศิลปะที่เหมาะสมกับเด็กอนุบาล เนื้อหาศิลปะที่มีความสอดคล้องกับสาระทางภาษา โดยขอคำแนะนำจากครูศิลปะหรือผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาออกแบบการจัดกิจกรรมให้มีความเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษา หรือทักษะในด้านอื่นๆ

2.2 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมความสามารถทางภาษาของเด็กในระดับชั้นอื่นๆ

2.3 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการในศาสตร์อื่นๆ

2.4 ควรมีการศึกษาการจัดประสบการณ์ทางภาษาโดยใช้ศิลปะแบบบูรณาการในประชากรสังกัดอื่นๆ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ครอบคลุมมากขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545*. กรุงเทพมหานคร: พรินทวนกราฟฟิค.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2540). *ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์*. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

มานพ ถนอมศรี. (2542). *ภาพวาดของลูก*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ลิปประภา.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2540). *สถิติวิทยาทางการวิจัย*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *การจัดการศึกษาปฐมวัยตาม หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพัฒนาการทางสมอง*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *รายงานผลการประเมิน พัฒนาการนักเรียนที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ปีการศึกษา 2551*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ

ภาษาอังกฤษ

Armstrong, T. (2003). *The multiple intelligences of reading and writing: Making the words come alive*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Cornett, E.C. (2003). *Creating meaning through literature and the arts: an integration resource for classroom teachers*. New Jersey: Merrill/Prentice-Hall.

Eisner, E.W. (2002). *The arts and the creation of mind*. New Haven: Yale University Press.

Fillipinko, M., Jiryung, A. (2006). Narrative, Imaginary Play, Art, and Self: Intersecting Worlds. *Early Childhood Education Journal*, 34(4), 279 – 289.

Handcock, M. R. (2007). *Language arts: extending possibilities*. New jersey: Pearson Education.

Jacobs, H.H. (1997). *Mapping the big picture: Intergrating curriculum and assessment K-12*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development.

Jensen, E. (2001). *Art with the brain in mind*. Alexandria, VA: Association for Supervision and Curriculum Development

Mcdonald, N. L. & Fisher, D. (2006). *Teaching literacy thorough the art*. New York: The Guilford Press.

Rabkin, N. & Redmond, R. (2004). *Putting the arts in the picture: Reframing education in the 21st century*. Chicago, IL; Columbia College Chicago.